

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. P.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. V. R., advokátom v B., proti žalovanému **Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik**, so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP 8, zastúpenému JUDr. J. H., advokátom vo Z., o **vydanie nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 6 C 2/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. novembra 2012 sp. zn. 17 Co 88/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 12. decembra 2011 č.k. 6 C 2/2005-420 žalobu zamietol. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal vydania nehnuteľností vedených na Katastrálnom úrade v B.. Žalobca tvrdil, že je výlučným vlastníkom sporných lesných pozemkov, ktoré mu neoprávnene zadržiava žalovaný. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že spornú zmluvu z 20. augusta 1973 podpísali tie isté osoby (ide o manželov P.), ktoré podpísali aj ostatné listiny a zmluvy, na ktoré sa znalkyňa v znaleckom posudku odvoláva, okrem jednej listiny, ktorá nebola podpísaná v mene K. P. tou istou osobou. Z dokazovania vyplynulo, že je málo pravdepodobné, že by v časovom úseku viac desiatok rokov podpisovala za manželov P. úradné listiny vždy jedna konkrétna osoba, čo je prakticky málo pravdepodobné, až vylúčené. Okresný súd poznamenal, že z hľadiska ustanovenia § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo v zmysle názoru najvyššieho súdu právne bezvýznamné, či sa osoba neovládajúca čítanie alebo písanie vedela podpísať svojím menom, iba to, či takáto osoba vedela čítať a písať, t. j.

mala reálnu možnosť oboznámiť sa s obsahom písomného právneho úkonu. Súd konštatoval, že pokiaľ by rodičia žalobcu boli naučení podpisovať sa svojím menom bez nutnosti absolvovania základnej gramotnej výuky v rozsahu čítania a písania, nemožno z vykonaného dokazovania vyvodiť, že aj za tejto situácie im neboli jasné obsahy dotknutých listín, predovšetkým kúpnej zmluvy z 20. augusta 1973, keďže mohli byť a pravdepodobne aj boli oboznámení s obsahom danej listiny. Uviedol, že členovia komisie by v takýchto prípadoch určite oboznamovali predávajújúcich, pravdepodobne aj tých, ktorí boli gramotní. Súd mal taktiež za preukázané, že právni predchodcovia žalobcu boli pozemnoknižní vlastníci sporných nehnuteľností, keďže tieto nadobudli kúpnu zmluvou z 26. júna 1948 od E. J., rod. D., E. D. a J. D.. Poukázal na citáciu zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu v zmysle § 886 z. č. 946/1811 sb.z.s. Obecný zákoník občanský, v zmysle ktorého práve z tejto zmluvy, ktorej obsah bol súdu v dokazovaní preukázaný je zrejmé, že nebohí P. P. a K. P. zmluvu podpísali. Takto nadobudli spoluvlastnícky podiel. Nie je právne bezvýznamné, že dedičské rozhodnutie iba deklaruje prechod vlastníctva k pozemkom. Žalovaný preukázal, že vlastnícke právo prešlo na štát na základe spornej zmluvy, ktorá sa stala predmetom zápisu v evidencii nehnuteľností. Napokon súd prvého stupňa uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, preto jeho návrh zamietol a zároveň rozhodol v súlade s ustanovením § 151 ods. 3 O.s.p. tak, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. novembra 2012 sp. zn. 17 Co 88/2012 potvrdil rozsudok okresného súdu. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvostupňového súdu, ktorý dospel k záveru, že žalobca hodnoverne dostatočným spôsobom nepreukázal, že by jeho rodičia nevedeli čítať a písať alebo, že by pri podpísaní kúpnej zmluvy z 20. augusta 1973 neboli oboznámení s obsahom zmluvy a že by nemali vedomosť o tom, že o čo v zmluve ide. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že ide o podpisy jednej a tej istej osoby a odvolací súd sa stotožnil s logickým predpokladom aj záverom, že je nepravdepodobné, aby v priebehu niekoľko desiatok rokov podpisovala za rodičov žalobcu jedna a tá istá osoba všetky dokumenty, keď je zrejmé, že K. P. si osobne podpisovala prevzatie dôchodku do roku 1998. Ak v súvislosti s osvedčením žalobca predložil písomné vyhlásenie svojej matky o tom, že nemá výhrady k vzniku jeho vlastníckeho práva, potom jeho súčasné tvrdenia sú v rozpore s tým, čo prehlásil v danej zápisnici. Záverom odvolací súd doplnil, že okresný súd správnym spôsobom aplikoval ust. § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Treba zdôrazniť, že aj táto právna norma je výsledkom legislatívnej

činnosti a jej účelom je regulovať chovanie adresátov práva. Interpretácia právnej normy má pre právnu prax zásadné funkcie. Jednou zo zásad je zabezpečenie hodnôt právnej istoty, formálnej spravodlivosti, a materiálnej spravodlivosti založenej na určitom rovnakom hodnotení, ktoré sú príznačným zmyslom samotnej existencie práva. Pre výklad právnej normy majú význam základné zásady. Jednou z ústavných zásad, teda zásad platných pre právny poriadok ako celok je okrem iného aj zákaz zneužitia vlastníckeho práva na ujmu práv druhých. V rozhodovanom prípade od roku 1973, kedy bola zmluva uzavretá, sa právni predchodcovia žalobcu, ani on nedomáhali z tohto vzťahu žiadneho práva, dokonca ani po roku 1990, keď v prípade, ak boli poškodení, mohli si uplatniť reštitučný nárok. Nestalo sa tak, resp. nebolo to v konaní preukázané. Bolo nepochybne preukázané, že nehnuteľnosť prešla na štát a bola riadne zapísaná do evidenčných pomôcok, nič na tom nemení ani skutočnosť, že následne chybou registrácie bolo dedičstvo prejednané. Táto skutočnosť sama osebe nezakladá právo žalobcu. Žalovaný od roku 1973 obhospodarujúc dané lesy bol v oprávnenej domnienke, že došlo k riadnemu prevodu nehnuteľností, mal dôveru k nadobudnutým právam. Argument, v konaní odkazujúci na skutočnosť, že právni predchodcovia žalobcu nevedeli čítať ani písať, keď toto tvrdenie bolo spochybnené predloženými dôkazmi žalovaným, nie je v súlade s výkladom práva tak, ako to má na mysli ust. § 1 a § 3 Občianskeho súdneho poriadku vo vzťahu k výkladovým pravidlám v zmysle Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej odvolací súd uviedol, že žalobca v konaní tvrdil, že za rodičov podpisovali zmluvy iné osoby, jednoznačne však nepreukázal, ktoré osoby to boli a, že sa tomu tak skutočne stalo. Takýto dôkaz nebol poskytnutý, preto táto skutočnosť ani nebola preukázaná. Z výpovedí vypočutých svedkov nevyplývalo, že by oni podpisovali za rodičov žalobcu kúpne zmluvy alebo, že by tieto zmluvy podpisovali iné osoby. O týchto skutočnostiach neposkytli žiadne priame poznatky. Odvolací súd zohľadniac výsledky obsiahleho dokazovania, všetkého čo v konaní vyšlo najavo dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu je správne, zákonné a spravodlivé.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu podal dovolanie žalobca. Uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. – konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. – rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Pochybenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa videl v tom, že napriek vykonanému rozsiahlemu dokazovaniu bolo rozhodnutie súdu vo veľkej časti založené na úvahách a domnienkach, ktoré nemajú základ v zistenom

skutkovom stave. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia okresného ako aj krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol dovolaciemu súdu aby dovolanie žalobcu v celom rozsahu odmietol, resp. nepripustil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol rozhodnutie odvolacieho súdu vydané vo forme rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto

zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Žalobca vady konania podľa § 237 O.s.p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Vychádzajúc z obsahu dovolania bolo potrebné uzavrieť, že dôvodnosť svojho prípustného dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.) vyvodzoval žalobca z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., t. j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je nesprávnosť rozhodnutia vo veci, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani takáto vada však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

Z obsahu dovolania treba vyvodiť, že žalobca videl túto vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) v tom, že odvolací súd z vykonaných dôkazov vyvodil nesprávne skutkové zistenia.

Dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania výslovne pripúšťa zákon. Dovolanie je procesný prostriedok, ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch, v ktorých to zákon výslovne umožňuje, spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu prípadných vád alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia. Dovolanie

ale nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním – ani pokiaľ je procesne prípustné – úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porovnaj § 243a ods. 2 druhá veta O.s.p.). Z tohto dôvodu sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za týmto účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.).

Nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdom nie je spôsobilým dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (porovnaj R 42/1993 a tiež ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad rozsudok z 25. septembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 258/2007). Nepripustnosť takeého dôvodu je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom, ako už bolo uvedené vyššie, sa dôkazy zásadne nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov.

Žalobca v dovolaní napádal i nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal. Dovolací súd úspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodal návrh na ich priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2014

JUDr. Viera Petriková v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová